

Virginia Woolfová

PANÍ DALLOWAYOVÁ

Paní Dallowayová (1925) je vrcholný a nejznámější román anglické spisovatelky Virginie Woolfové. Sama autorka o díle řekla: „Je to analýza příčetnosti, šílenství a sebevraždy. Svět viděný současně očima duševně zdravých a šílených. Myslím, že je to můj nejlepší román.“ Děj se odehrává v Londýně. Začíná jednoho krásného rána, kdy Clarissa Dallowayová, zdánlivě nezajímavá starší dáma, jde koupit květiny na večírek. Nejen v její společnosti potom čtenář stráví obyčejný den odhalující, kým vlastně paní Dallowayová je, a co všechno se může stát během několika hodin. Děj knihy však není tak důležitý jako její nálada a spisovatelčin uvolněný poetický styl psaní. Woolfová se snaží o popis člověka viděného zevnitř. Soustředí se na emocionální stavy svých postav, které se prolínají s plynoucím časem ohlašovaným zvony Big Benu. Autorka klade důraz na citovost, a nejen proto bývá román často označován za impresionistický, tedy v souladu s dobou svého vzniku. Woolfová se rovněž zaměřuje na každodennost, popis víceméně banálních faktů, jejichž význam ovšem zůstává společnosti skryt. Experimentuje s psychologickými motivy, různými možnostmi přerušovaného vyprávění a chronologie, používá moderní výrazy (např. „extáze“ nebo „večírek se rozjel“). Je proto považována za velkého inovátora anglického jazyka a jeho užití v beletristickém díle. Woolfová zůstává autorkou jdoucí proti tradici. Popisuje a kritizuje patriarchální poměry, genderově diferencovanou socializaci, stejně jako celkovou strukturu a psychickou náladu viktoriánské doby. Ve vztahu k anglické společnosti zůstává kritická a nezřídká přistupuje k ironii, až sarkasmu. Anglii nazývá „ostrovem mužů“ a zpochybňuje odvěké přesvědčení Angličanů, že mají vždy pravdu. Přínos v oblasti zrovnoprávnění žen s muži je u Woolfové neopomenutelný. Věnuje se na svoji dobu značně provokujícímu tématu – vyloučení žen z kulturního, politického i ekonomického života. Pro Woolfovou je otázka útlaku žen globálním problémem. Srovnává tyranii patriarchálního státu s tyranii fašistického národního státu. Cílem románu *Paní Dallowayová*, ale i pozdějších autorčinych děl *K majáku* (1927) nebo *Vlny* (1931), bylo odhalení ženského nitra a zkušeností jako alternativy k dominujícímu mužskému pohledu na svět. Woolfová na knize pracovala v letech 1923-1925, tedy v době, kdy už byla vdaná a měla za sebou neúspěšný pokus o sebevraždu. Spisovatelčin projev však není nijak poznamenán psychickými problémy. Vrací se k nim pouze tematicky osudem básníka Septima Smitha a vyjadřuje slovy jedné z postav přesvědčení, že ve smrti je objektivní, že smrt je vzdor, pokus cosi sdělit. Virginie Woolfová po právu patří k nejvýznamnějším spisovatelům 20. století a svou tvorbou později ovlivnila mnoho umělců. Inspirovala i Michaela Cunninghama k napsání světoznámého románu *Hodiny*, podle kterého byl natočen stejnojmenný oscarový film. V češtině vyšla *Paní Dallowayová* ve vynikajícím překladu Kateřiny Hilské (Odeon, 2014).

V Praze, dne 19. srpna 2017

Matouš Čihák